

I.

fol. 133 a Dñs noster ih̄s xp̄s semet ipsum
 dixit esse MAGISTRUM ut discipuli
 eius praeter eum nullius crede
 rent uerbum. summum ergo dñm
 5 habentes auctorem et dñm xp̄m
 habentes doctorem et paracletu-
 sp̄m sc̄m habentes inluminatore-
 quod AUDIERUNT ET UIDERUNT per to-
 tum orbem terrarum docere gen-
 10 tes non dubitauerunt, sicut scrib-
 tum est IN OMNEM TERRAM EXIIT SO-
 NUS EORUM ET PER OMNES FINES TER-
 RAE UERBA EORUM. sanam itaque
 doctrinam ab eis audientes, hoc cre-
 15 damus quod a uero magistro didi-
 cerunt; quia ideo populum gentiu-
 et iudeorum non occulte sed pa-
 lam docuerunt, ut nequaquam
 postmodum iniquorum heretico-
 20 rum uanam perfidiam aliqui xp̄i
 anorum aduerteret ne cum eis
 anathema feriat, paulo apos-
 tolo ita monente et dicente SI Q̄IS
 UOBIS PRAEDICAUERIT PRAETER Q̄OD
 25 sancta scribtura continet ANATHE-
 MA SIT.

2, 6. Matt. xxiii 10.

8. I Jo. i 3.

11. Ps. xviii (xix) 5.

23. Gal. i 8.

20. aliqui: nominative singular, see Neue-Wagener³ ii 476. 22. anathema: ablative, and therefore declined as a feminine noun of the first declension, for which the only reference given in Koffmane, *Geschichte des Kirchenlateins* p. 36, or in the *Thesaurus Linguae Latinae*, is Lucifer Calaritanus *de non conueniendo* § 2 (ed. Hartel, 6. 19) 'te atque tuos dignos esse anathema'.

2.

fol. 133 *b* dicunt enim male credentes here
 tici **pater et filius et sp̄s sc̄s unus**
est, et iterum et iterum quando uo
 lunt dicunt **pater et filius aequa**
 5 **les sunt**. quod utique si **aequales**
 sunt, **unus** esse non possunt, q̄ia
 aequalitas socio comparatur. na[—]
unus unus est solus, et **unum**
 duo aut tres uel multi intellegun
 10 tur. quomodo autem potest esse
aequalis genitus ingenito uisibi
 lis inuisibili et minister precep
 tori et suplex adque aduocatus
 superiori? suplicem deinde et hu
 15 milem adque aduocatum prae
 cum nostrarum non solum tu^c
 eum fuisse dum inter homines
 ut d̄s et homo haberet conuer
 sationem, uerum etiam et nunc
 20 quia iussus **sedet ad dexteram pa**
tris, non nostro argumento do
 cemus sed diuinis scribituris,
 quantum ualet exiguitas nostra,
 d̄o adiuuante docemus ; habentes
 25 interea paulum apostolum prae

3. et iterum : repeated in the MS by mistake. 9. au^t tres MS.
 suplicem, for the more usual spelling supplex, supplicem.
 20. From the Baptismal (Apostles') Creed.

13, 14. suplex,
 16. tu^c, i. e. tunc.

3.

fol. 134 a dicatorem et probatorem, ubi ad
 romanos de opera et uirtutem di
 scribit SECUNDUM OPERATIONEM
 inquit POTENTIAE UIRTUTIS eius
 5 QUAM OPERATUS EST IN XPO SUSCI
 TANS EUM A MORTUIS ET CONSTITU
 ENS EUM IN DEXTERAM SUAM IN CAE
 LESTIBUS. et audet dicere hereti
 cus **qui est in dexteram, ipse est**
 10 **maior!** cui ita respondendum
 est: ergo et aeclesia maior est
 xpo, quae non solum in hoc sae
 culo uerum etiam et in futuro
 ad dexteram habebitur filii, sicut
 15 dauid dicit ADSTITIT REGINA A DEX
 TRIS TUIS, cui etiam dicit AUDI *filia*
 ET UIDE ET INCLINA AUREM TUAM
 ET OBLIUISCERE POPULUM TUUM ET
 DOMUM PATRIS TUI, QUIA CONCUPI
 20 UIT REX SPECIEM TUAM, QUIA IPSE
 EST D $\bar{s}$ D $\bar{s}$ TUUS ET ADORABIS EUM.
 aduertendum est quoniam li
 cet IN DEXTERA habetur aeclesia
 interpellat tamen D $\bar{m}$ et D $\bar{m}$ SUU⁻
 25 xpm; et filius licet **ad dexteram**

3. Eph. i 19, 20.

15. Ps. xlv (xlv) 10, 11.

1. ad romanos: a slip, for the quotation is actually from Ephesians. 2. uirtutem: for uirtute. 14. fili, both here and on the next page, l. 7: I have hesitated whether to transcribe it as fili or filii.

4.

fol. 134 *b* patris habeatur tamen interpel
 lat pro nobis suum genitorem,
 sicut apostolus paulus dicit x̄ps q̄i
 EST IN DEXTERA DĪ SEDENS QUI ET IN
 5 TERPELLAT PRO NOBIS. quod autem
 aeclesia etiam in futuro ad dex
 teram habebitur filii, in s̄co aeua^m
 gelio ita docemur; TUNC DICIT IN
 quid REX EIS QUI AD DEXTERAM EUS
 10 SUNT UENITE BENEDICTI PATRIS
 MEI ACCIPITE REGNUM UOBIS PA
 RATUM AB ORIGINE MUNDI. audi
 ens ergo, ut supra dictum est, he
 reticus filium ad dexteram patris
 15 sedere, *si* pertinaciter dicit quia
 qui est in dextera ipse est maior,
 quare non aduertit quia non
 praesumpturiae sedit, sed audi
 ens patrem sibi dicentem SEDE
 20 AD DEXTERAM MEAM? in hoc loco
 ita intellegendum est, quoniam
 post passionem et resurrectio
 nem suam in ipso statim trium
 fu requiem laboris in dextera^m
 25 partem accepit: quod et aeclesia,

3. Rom. viii 34. 8. Matt. xxv 34. 19. Ps. cix (cx) 1.

7. filii: see preceding page, l. 14 note. 13. ut supra dictum est: see previous page, l. 8. 15. si: D. Spagnolo had suggested et, but that would leave the sentence without construction. 18. praesumpturiae: the MS is not wholly legible, but my colleague has, I am sure, hit upon the right word, though Forcellini gives only one reference, Tertullian *adv. Marc.* iv 41 'Petrum praesumptorie aliquid elocutum'; Rönsch *Italia* p. 148 adds no other. 23. triumphu: for triumpho.

5.

- fol. 135 a quae persecutionibus creuit et
 martyriis coronata sit, ideo me
 ruit audire dñm ita dicentem UE
 NITE BENEDICTI PATRIS MEI ACCIPITE
 5 REGNUM UOBIS PARATUM AB ORIGI
 NE MUNDI. petrus quoque apos
 tolus xpm̄ dī filium passum et a
 dō patre suscitatum et in caelis
 exaltatum iudaeos *psalm*
 10 huiusmodi docet *testimon*
 PROUIDEBAM inquit dñm ante me
 SEMPER QUONIAM ad dexteram mi
 HI EST NE CONMOUEAR PROPTEREA
 DELECTATUM EST COR meum et EXUL
 15 TAUIT LINGUA MEA *insuper autem*
 ET CARO MEA REQUIESCIT IN spe quo
 NIAM NON DERELINQUES in inferno
 ANIMAM MEAM NEC DAUIS SC̄M
 TUUM UIDERE *corruptionem. ac*
 20 paulo post dicit *liceat* MIHI PALA
 DICERE AD UOS DE PATRIARCHA DAVID
 QUONIAM DEFUNCTUS EST ET SEPUL
 TUS EST et caro eius UIDIT CORRUP
 TIONEM QUEM AUTEM D̄S EXCITA
 25 UIT A MORTUIS NON UIDIT CORRUP

3. Matt. xxv 34. 11. Act. ii 25. 20. Act. ii 29. 23. Act. xiii 36.

1, 2. creuit . . . sit : uniformity demands either creuerit . . . sit, or creuit . . . est: but the reading is certain. 9-20. This page is the most difficult to decipher in the Sermon, but most of it being a quotation a good many of the shorter *lacunae* can be filled with reasonable certainty: lines 9 and 10 are the only ones where I have had to renounce placing complete supplements in the text. In l. 9 five letters intervene between 'iudae' and 'sal'.

6.

fol. 135 *b* PTIONEM. DEXTERA ITAQUE DĪ EXALTATUS
 PROMISSIONE SP̄S SĀI ACCEPTA A PA
 TRE EFFUDIT HOC DONUM QUOD UIDE
 TIS ET AUDITIS. NON ENIM DAUID AS
 5 CENDIT IN CAELUM, DICIT AUTEM
 IPSE DAUID DIXIT DŅS DŅO MEO SE
 DE AD DEXTERAM MEAM DONEC PO
 NAM INIMICŌS TUOS SCABELLUM
 PEDUM TUORUM. CERTISSIME ITA
 10 QUE SCIAT OMNIS DOMUS ISRAHEL
 QUONIAM DOMINUM MEUM
 ET XPM̄ DĪ FECIT. siue ergo ad dex
 teram habeat filius patrem in
 passionem, siue ad dexteram
 15 patris sit post resurrectionem,
 uolentibus et nolentibus here
 ticus qui dicunt **pater et filius**
aequales sunt, audit tamen
 patrem iubendo sibi dicentem
 20 SEDE AD DEXTERAM MEAM. quo
 niam ergo CAELUM SEDIS EST xpi,
 et TERRA EST SCABELLUM PEDUM
 eius, iam omnis terra, id est om
 nes gentes seu heretici siue
 25 iudaei, relicta uanitate

1. Act. ii 33.   21. Act. ii 34.   22. Act. vii 49 (Is. lxvi 1).

11. dominum: in full.   meum: for eum. Nothing is visible after meum, but the line is not long enough (18 letters), and D. Spagnolo writes that there is room for eu- or any similar word.   16. uolentibus et nolentibus: 'whether they will it or no.'   21. sedis: for sedes, as often.   25. The line is short (21 letters), but the vellum after uanitate shews no sign of ink.

7.

fol. 136 a et falsitate adorent dñm in uera
 unitate, cognoscentes unum dñm
 inuisibilem patrem per unigeni-
 tum eius uisibilem filium et sp̄m
 5 sc̄m paracletum non genitore-
 neque genitum sed doctorem
 et ducatorem et lumen anima-
 rum nostrarum, et dent gloria-
 et honorem dō patri omnipote-
 10 ti per unigenitum eius filium
 in sp̄u sc̄o nunc et per omnia
 saecula saeculorum. amen.

7. ducatorem: 'ducator' in the Latin Irenaeus I xv 2 'nomine eis facto ducatore ad Patrem ueritatis', II xviii 7 'caeci caecis ducatoribus utentes', and in Tertullian *adv. Iudaeos* 13 'manifestum est quod ciuitas simul eo tempore exterminari deberet, cum ducator eius in ea pati haberet'.

A. SPAGNOLO.

C. H. TURNER.